

Youq Banhwnz Dingq Singyaem Ranzmbanj

在深夜聆听故乡的声音

□ Siz Caizfuh sij Muongz Sugij boiz

□石才夫 著 蒙树起 译

Dienhvah

Ranzmbanj gaenh geij bi cij cang dienhvah. Aenvih aen mbanj nyaeq lai, ngamq haidaeuz densin gunghsw hawj yawj hwnj da. Baenzneix, mbanjhenz cungj rag sienq ndaej yungh dienhvah lo, mbanj dou lijcaengz miz dienhvah. Vunz ndaw mbanj yaek dajdienh, aeu byaij geij leix loh, daengz aen bouqdiemq ranz mbanjhenz bae daj cij ndaej.

Ndaw sim daihgya cungj mbouj fugheiq: Youh mbouj dwg dou mbouj miz ngaenz, vihmaz mbouj hawj dou cang ne?

Vihneix couh siengj daengz gou bouxvunz youq soujfuj gunghcoz neix. Miz baez he gou dauqbae, godaih lwnh gij saeh neix, cam gou ndaej mbouj ndaej caeuq gij vunz densin gunghsw hawj gangjgangj, hix hawj dou cang dienhvah. Gou dangyienz gig sim'angq bae guh gienh saeh neix. Dingjlingz bouxfucwzyinz densin gunghsw hawj gou rox, caeuq de baez gangj, de hix vaiqdagngq, naeuz ndei ha, gijneix dwg saehndei bw. Sikhaek couh baij vunz bae rag sienq.

Gvaq song ndwen le, miz ngoenz he godaih dajdienh hawj gou, naeuz dienhvah ndaw mbanj cungj cang liux lo, seizneix couhdwg yungh aen dienhvah ndaw ranz ngamq cang haenx dajdienh. Ndaw sim de lumjbaenz angq lai bw.

Gou hix sim'angq. Aen mbanj dou baenz nyaeq, ndaej yungh dienhvah, suenq dwg gienh saeh hung he. Couh lumj bihaenx ndaej yungh dienh- daeng nei. Yienznaeuz mbanj dou liz yienhsingz gizsaed mbouj gyae, gizdieg hix mbouj bienbik, roenloh hix suenq fuengbienh, hoeng daj mwh gaijfang suenq roengzdaeuj, yungh 30 lai bi cij miz dienh yungh, miz dienhvah, couh yungh 40 lai bi.

Daj cang dienhvah le, gou caeuq ranzmbanj lienzhaeh couh fuengbienh lai lo. Godaih gig mbaet, mbouj seizbienh daj dienhvah, gingciengz dwg gou daj dauqbae. Banngoenz gyoengqde okbae nyaengq hongnaz, ndaw ranz mbouj miz vunz, aen dienhvah gag baij gizhaenx youqndwi. Caenhmiz banhaemh godaih dauqma le, cijndaej youq ndaw dienhvah caeuq de lwnhgoj saek geij coenz.

Mizseiz godaih caeuq doengzdohi caemh ndoet laeujhaeux, baez sim'angq hix bued dienhvah hawj gou, geij boux vunz doxlwnz caeuq gou gangjvah. Sing'yaem gig sang, lumjbaenz heiqlaeuj ndaej swnh dienhvah ci gvaqdaeuj nei. Gou maij dingq gyoengqde baenzneix caeuq gou gangjvah, aenvih gyoengqde sim'angq, gou hix couh gaenriengz sim- angq.

Vunz ndawsingz saenq baed. Hauhmax baizci、hauhmax dienhvah daengj, cungj genj aen swnhda、habbak、simsangj haenx. Hoeng aen hauhmax godaih couh miz song cih “4”, yawj hwnjbae gig mbouj gitleih. Gou siengj mbouj doeng, mwhhaenx dwg gou lienzhaeh gij vunz densin gunghsw hawj godaih siengj genj aen hauhmax ndei baenzlawz cungj ndaej, baelawz dauq genj aen hauhmax baenzneix ne? Miz

电话

老家用上电话，还是最近几年的事。因为村子太小，当初电信公司不太看得上眼。因此，邻村都拉上线，用上电话了，我们村还是没有电话。村里人要打电话，得走上几里地，到邻村一户人家的小卖店去打。

大家心里自然不是滋味：又不是我们交不起钱，凭什么不给我们装呢？

于是就想到我这个在首府工作的人。有一次我回家，大哥把这事说了，问我能不能跟电信公司的人说说，也给我们装上电话。我当然十分乐意去做这件事。正巧电信公司负责人我认识，跟他一说，他也很爽快，说好啊，这是好事嘛。马上便派人去办。

过了两个月，有大哥给我打电话，说村里的电话都装上了，现在用的就是家里新装的电话。话音里透着一股高兴。

我也高兴。我们这么个小小的村子，用上电话，算是一件大事。就像当年用上电灯一样。虽然我们村离县城其实不远，位置也不偏僻，交通也还算便利，但从解放时算起，用上电灯用了30多年，用上电话，则花了40多年。

自从有了电话，我与老家的联系就方便多了。大哥很省，轻易不打电话，常常是我打回去。白天他们出去忙农活，家里没人，电话也就成了摆设。只有晚上回到家里，才能在电话里跟大哥聊上几句。

有时大哥他们几个人在一起，喝几杯自家酿的米酒，高兴了也会拨我的电话，几个人轮番和我说话。声音很大，仿佛那酒气能透过电话传过来。我喜欢听他们这样同我说话，因为他们高兴，我也就跟着高兴。

城里人迷信。什么车牌号、电话号码之类，都想挑个顺眼的，看着舒服，用着舒心。但大哥的电话号码就有两个“4”，看上去很不吉利。我纳闷，当初电信公司的人是我联系的，大哥要是想挑个好号，一点问题没有，怎么倒选了这么个号码呢？我有一次问起这事，大哥说：这有什么？电话能打就行。

今年中秋是星期二，不是周末，又不放假。我于是提前两天，回到老家。事先给住县城的弟弟打了电话，要他告诉大哥，说我们要回家一起吃个饭。我把单位分的，朋友送的几盒月饼都带了回去，让大哥、弟弟他们尝尝。那天大哥照例是很高兴。吃饭时，村里几位叔叔，还有小时候跟我一起上学、玩耍的兄弟都来了。我说今天怎么这么齐啊？大哥笑笑：我早上就给他们打电话了。

我也笑：才几步路，出门喊一嗓子都能听到，现在也通过电话了。

我出生、长大的那个小小村子，离现代都市生活到是越来越近了。

其实，现在村里各户各家的电话还有一个重要的功能，就是用来联系出门在外打工的子女。这些年，老家的孩子读书能读到高中的越来越少，上大学则是几乎没有了。往往是初中一毕业，就出门打工去了。家里就只剩下老人和上小学的孩子。逢年过节，老人想念孩子，孩子也惦记家里的老人，电话的作用就越来越大了。我最近回去，看到村里的年轻人，有的也用上手机了。与老一辈人相比，他们的活动半径和信息半径，都大大扩大了。

油香 米香

在改种甘蔗之前，村里的地大多是种有花生的。每年收了花生，晒干之后，油榨房也就开张了。

油榨房是当年生产队就有的。联产承包以后，原来生产队的那些东西，比如手扶拖拉机，仓库啦，等等，能拆分的东西都分下去了。唯有油榨房留在那里。这样，每到油榨房开榨，村里都会响起一阵阵有规律的大锤击打油杆的声音，浑厚而悠长。

小时候我很喜欢到油榨房看榨油。那时还是生产队，粮食还不够吃，更不用说“油水”了。到油榨房，不但能闻到花生油的浓浓的香味，偶尔，还能吃到些蹦到墙角地上的花生米，解解嘴馋。更重要的是，油榨房常常又是村里人扎堆闲聊的一个场所。看那几个膀大腰圆，光着上身的阿叔抡大锤，听大人们谈天说地，对我是很有吸引力的。

油榨机是木制的。一整根的木头，一般是龙眼木，两人环抱大小，长约3米，中间掏空。上方留一道长方形能伸进两手的开口，下方是油槽和出油口。

(4)

baez he gou dwen gienh saeh neix, godaih naeuz: Mbouj miz maz saeh law, dienhvah daj ndaej couh baenz.

Bineix “betnyied cibhaj” dwg singgeiz ngeih, mbouj cuengqgyaj. Vihneix gou daezgonq song ngoenz dauqbae ranzmbanj. Caengz ok dou gou dajdienh hawj daegnuengx youq yienhsingz haenx, heuh de naeuz hawj godaih, naeuz dou yaek dauq ranz gwn caeuz. Gou dawz geij hab bingjndwen danhvei baen ndaej、baengzyoux soengq haenx cungj daiq dauqbae, hawj godaih、daegnuengx cimzcimz. Ngoenzhaenx godaih ciuqyiengh angq raixcaix. Seiz gwn caeuz, geij boux boh’ au ndaw mbanj, lijmis geij beixnuengx seiziq caeuq gou caemh bae hag、guhcaemz haenx cungj daeuj lo. Gou naeuz ngoenzneix vihmaz vunz baenzneix caezcup ha? Godaih riunyunyum: Gou banhaet couh dajdienh hawj gyoengqde lo.

Gou hix riu: Caenh geij yamq loh, ok bakdou baez rongx couh dingqnyi lo, seizneix aeu dajdienh cij ndaej.

Aen mbanj nyaeq gou doekseng、majhung haenx, gij saedcej gyoengqde caeuq vunz ndawsingz ca mbouj geijlai lo. Gizsaed, aen dienhvah gak hoh gak ranz ndaw mbanj lijmis seiz he yungh ceiq lai, couhdwg yungh daeuj lienzhaeh gyoengq lwngyez youq baihrog dajgoeng haenx. Geij bi neix daeuj, gyoengq lwngyez ranzmbanj doegsaw ndaej doeg daengz gauhcungh ngoenz beij ngoenz noix, mbouj raen miz geijlai boux hwnj daihhag. Dingzlai dwg cuhcungh baez bizyez, couh ok dou bae dajgoeng lo. Ndaw ranz caenh lw bouxgeq caeuq lwngyez hwnj siujyoz haenx. Bungz gvaq ciet, bouxgeq nien lwngyez, lwngyez hix nien bouxgeq ndaw ranz, gij yunghcawq dienhvah couh ngoenz beij ngoenz hung lo. Gou mboengqneix dauqbae, raen gyoengq bouxcoz ndaw mbanj, mizmbangj hix yungh soujgih lo. Caeuq banlaux doxbeij, gyoengqde ok dou lai gvaq, saenqsik hix lai gvaq.

Youzrang Haeuxrang

Youq mwh caengz gaij ndaem gooij, gij reih ndaw mbanj dingzlai cungj ndaem duhdoem. Binaengz sou duhdoem le, dak hawq le, ranzcaqyouz hix hai dou lo.

Ranzcaqyouz youq mwh swnghcanjdui couh miz. Lenzcanj cwngzbauh le, gij doxgaiq yienzbonj dwg swnghcanjdui haenx, lumjbaenz doenghgij soujfuzdohlahgih、canghaeux daengj, cungj cek okdaeuj doxbaen liux. Dan louz ranzcaqyouz youq gizhaenx. Yienghneix, baez daengz seiz caq youz, gij sing dok duhdoem cungj youq ndaw mbanj yiengjbumbum.

Seiziq gou gig maij daengz ranzcaqyouz bae yawj caq youz. Seizhaenx lij dwg swnghcanjdui, haeuxgwn lijcaengz gaeuq gwn, engq mboujcae q gangj gwn lauz lo. Daengz ranzcaqyouz, mboujdanh ndaej mup gij rang youzduh, miz saek seiz, lij ndaej gwn naed song naed duhdoem sinz daengz gok ciengz haenx, gej bakngah. Engq youqgaenj dwg, gyoengqvunz ndaw mbanj gingciengz daengz ranzcaqyouz bae gangigoj. Yawj geij boux boh’ au bangqbwt rengzak lohngenz haenx yaengx fagcuiz hung dok duhdoem, dingq bouxlaux lwnhgoj, gou dawzyinx raixcaix.

Aencaqyouz dwg yungh faex guhbaenz. Daengx diuz faex, itbuen dwg faexnganx, song boux vunz got ndaej, raez 3 mij baedauq, cungqgyang cungj ven gyoeng bae. Gwnz dinggyaeuj louz aen gumzraez ndaej iet song fwngz haeujbae he, baihlaj dwg gumzyouz caeuq bakokyouz.

(4)